

ALSÓLENDVAI HIRADÓ

Előfizetési ára:

Egész evre 8 K
Fél evre 4 " "
Negyed evre 2 " "
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

OSZESZLY M. VICTOR.

Laptulajdonos és kiadó:

BALKÁNYI ERNŐ.

Telefonszám: 13.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Balkányi Ernő könyvkereskedésében Alsólendván.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

A nyitlér sora egy korona.

A vásárok reformja.

Alsólendva, 1912. november 30.

Zalában, ahová a jó Isten két kézzel szórta a sok apró községet, sok a vásár. Igen sok. Egyik a másikat űzi, hajtja.

Bár érdekes és jellemző statisztika volna, de még sem olvashatjuk ki a kalendáriumból a vásárok számát. Erre nincs időnk. Azt azonban tudjuk, hogy a lendvai iparosok mintegy nyolcvan vásárt látogatnak éventekint. Van olyan, aki ebből a nagy számból 60—65 vásárt jár rendszeren.

Horribilis szám!

Vele elveszik 60—65 munkanap. Ha hozzávesszük az 52 vasárnapot, az évnek jó harmadát kapjuk, amikor vásározó iparosunk nem dolgozik. De élni ebben az évharmadban is kell. Sőt dupla költség esik a vásárok napjaira. A gazda költ a vásáron, a család itthon.

Ehhez a dupla költséghez hozzá kell számítanunk a fuvarat is, 60—65 vásár fuvarja akkor is szép összeg, ha több iparosunk társul egy-egy kocsiúra.

Igy válik a tulon-tul sok vásározás nagy gazdasági csapássá. A helyett, hogy áldása volna iparosainknak, egyszerűen átokká vált a sok vásár rájuk nézve.

De még egy szempont van, mely a vásárok ellen szól. A helyi iparnak és kereskedelemnek sokat ártnak. Nyakunkra hozza messze vidékek iparosainak, kereskedőinek versenyét. Nemcsak a falusi nép, amely vásárt-járni ugyancsak szeret, hanem

a községbeli közönség is hetekkel, hónapokkal előbb tartózkodik szükséges ruházatának, háztartási cikkeinek beszerzésétől, várja a közelgő vásárt abban a reményben, hogy a vásári sokadalom nagy versenyében olcsóbban szerzi meg szükségleteit. Hogy csak amolyan vásári portékát kap, mert olcsó husnak hig a leve, avval a századik ember sem törődik.

Nem egy kisiparosunk, kiskereskedőnk belátja már, hogy a vásározás csak a pokol utja rá nézve, amely anyagi tönkretételére jó csak és abba hagyta a vásárlást. Legfőlebb a maga községe vásárlásaira rakódik ki, a többit hagyja másoknak. De vajmi kevés ezeknek a száma, legnagyobb részüket vásárról vásárra kergeti a remény, de még inkább a mindennapi szükség, pazarolva drága munkaidejüket, főllesleges módon kidobva pénzüket és kockára vetve egészségüket. Mert gyakran áldozatul esik a földi életnek ez a legdrágább kincs: az egészség is. Sok vásározó polgárunk talán nem is sejtji, nem is tudja, hogy a munkaerejét és életét sorvasztó kór csiráit valamelyik őszi vagy tavaszi vásár hideg, esős napján, valamely téli sokadalom szelében-fagyában kapta meg.

Ma már szinte általános tudat, hogy a vásárok elvesztették régi jelentőségüket, hogy nemcsak nem közgazdaságilag szükséges tényezők, hanem ellenkezően: kész veszedelmek

Tehát részben megszüntetendők, egészükben pedig megreformálандók.

Ez a reform évekkel ezelőtt már a közgazdasági tényezők napi kérdése volt. Erős volt a vágy a vásárok megreformálása végett s ez a vágy ezeket a közgazdasági tényezőket erős munkára is tüzelte. A kereskedelmi és iparkamarák, az ipartestületek és egyéb ipari szövetségek, a gazdák egyesületei állandóan foglalkoztak a vásárok reformjának kérdéseivel s erősen ostromolták a kereskedelmi és földmivelésügyi minisztereket, hogy ezt a reformot hajtsák végre.

Eredményt nem értek el. A vásárok reformálása sok-sok apróbb-nagyobb község érdekeit érinti. Nem egy sok küzdelem után, erős kortesérdemek jutalmazásául kaphatta csak meg, természetesen: nem szívesen mondana le róla. Ekként a vásárok apasztása nagyon erős ellenzéki érzést váltana ki az érdekelt polgárság köréből. Talán ezért is lett nebenségsdvirág a vásárok reformjának ügye. Ezért azután az illető tényezők a hasztalan küzdelembe belefáradtak, abba is hagyták s a vásárok reformálása lekerült a közgazdasági mozgalmak napirendjéről.

De újra fel kell ujitani! Bármennyire beleütköztek is egyes községek anyagi érdekei, a vásárokat kevesbiteni és reformálni kell. Egyetemes közgazdasági érdekek parancsolják ezt. Ez pedig sokkal előbbre való és fontosabb országos érdek, mint egyes községek érdeke.

Tehát az ipartestületek, ezek országos szövetsége, a különböző kereskedelmi és gazdasági egyesületek vegyék ismét prog-

Hull a hó...

Leányálmaimnak hó-csillag világa
Vajjon hová tűntél?
Mint ringó délibáb kalásztalan rónán,
Szemfényvesztőm lettél...
Lehullott hópelyhek,
Szertefoszlott álmok;
Könnyes szemmel, fájó szívvel
Mért gondolkod rátk?...
—

—
LORÁNDYÉ ILONKA.

A kisértet.

Hubert urnak megint rossz éjszakája volt. Alig várta a pitymallást. Okos, felvilágosodott ember létere nem hiit ugyan a kisértetekben, de most mégis érezte, hogy vannak pillanatok, mikor a miszticizmus csodálatos hatása alól még a legjózanabb empirista sem tudja kivonni magát. Van abban valami megbűvölő, midőn a transcendentalis világ erőt vélik megnyilatkozni közelünkben.

Ott feküdt szinte meredten és ha mégis felriadt olykor-olykor, kénytelen volt bevallani, hogy fél. Mintha már nem is merné oly határozottan tagadni a szellemek létezését.

Nem is csoda. Feleségét és három gyermekét temette el két hét alatt. Először a legkisebb, csecsemő fiát rabolta el tőle a könyörtelen, gyermekgyilkos torokgyík. Másnap a legidősebb leánya követte kis öccsét. Hiába várta szegény oly sóvárogva az első bált, — alig volt tizenhat

esztendő. Aztán a szerencsétlen anyán könyörült meg a végzet. Nem kellett végignéznie a halál rettenetes aratását. Két nappal előbb halt meg, mint hat éves fiacskája.

Volt Hubert urnak egy marcona tekintetű, köszívű őrnagy nagybátyja, kiről azt beszéltek, hogy mikor egy ellenséges bomba ledöntötte a lábáról, hason csuszott át az ellenség közé és tehetetlen dühében fogával harapott agyon egy sebesültet. Még ennek a vad katonának is könny csillogott a szemében, ha Hubertet nézett. Maga a fájdalom volt ez az ember. Teljesen megzavarta lelke egyensúlyát az isten rásúlyosodó keze.

Az óra már réges-régen elűtötte már az éjfélt és ő még mindig nyitott szemekkel fekszik ágyában. Már egy hét óta nem hagyja nyugodni valami sajátságos zaj. Mintha éppen az ágya fölött kőművesek vakolnák a falat. Tisztán hallja, mint keveri a láthatatlan kéz a maltert, hallja a tompa loccsanást, mikor az a láthatatlan kéz a falhoz csapja, s tisztán hallja a háborzongató hangot, mikor ugyanaz a láthatatlan kéz egyenletesre simítja a friss vakolatot. És hiába minden inkvizíció. Egyik kezében égő gyertyával, másikban revolverrel gyakran órákig kutat az ódon kastélyban. Bezárhatja az ajtókat, lesbe állítja a cselédséget, megvizsgál minden zugot, betekint még az ágyak alá is: sehol semmi gyanus.

A szomszéd szobában egy vénülő-missz és egyetlen fiacskája alszik. Az utolsó a négy közül. Szemfényre, üdvössége. A három elhunytat is szereti benne. Itt még nem kutatólt. Nem akarta

felverni a kicsikét álmából. Most ide is behalott. Mint a tolvaj, lassan, lábujjhegyen. A missz is és a gyermek is nyugodtan aludtak. Itt tehát nem dolgozhatott az átkozott kőműves. De hát hol van? Itt kell lennie, ha csak szárnyai nincsenek. De mégsem találta meg sehol.

Másnap újra ismétlődött minden. Harmadnap, negyednap megint. A reális gondolkodás, felvilágosodott fejű ur kénytelen volt magához hivatalni az öreg papot. Beszenteltette, megfűstöltette szobáit. Nem volt többé a régi, belekapaszzkodott a hitbe, mint a vízbefelő a szalmaszámba.

De azért a zaj megint csak ismétlődött, s, ami a legborzasztóbb, nem hallotta kivüle senki sem. Már egészen kimerült a szakadatlan virrasztásban.

Az sem ért semmit, hogy a kastély másik szárnyában rendezette be magának hálószobáját. Új volt benne minden butordarab. De azok az istentelen, lelketlen kőművesek mindjárt rátaláltak itt is. Most is a feje fölött vakoltak egész éjjel. Lassan-lassan valamennyi cselédje ott hagyta. A missz tartott ki legtovább. Mikor ő is megunta a dolgot, a köszívű őrnagy még a fiacskáját is elvitte. Ugy kellett tőle elrabolni erőszakkal, mert sehogyssem akarta odaadni. Hanem őt már sehogyssem lehetett kimozdítani az odújából. Hiába kérték, hiába fenyegették, nem megy ő innen egy tapodtat sem, míg a nyomorult gazembert meg nem fojtja, aki annyira elgyötörte.

Mikor sehogyssem boldogultak vele, jámbor csaláshoz folyomódtak. Elhitették vele, hogy valaki

rammjukba a vásárok reformját és külön-külön is, együttes erővel is sürgessék a kormányt és a törvényhozást, hogy ezt a régóta vájádó, de várva-várt reformot végre is csinálják meg.

Ma, midőn már apró kis községek, zugok is az egyre fejlődő vasuti hálózat forgalmába esnek, egyáltalán nincs szükség a vásároknak arra a nagy özönére, amely mint nagy gazdasági csapás nehezedik rá népünkre.

Alsólendva és Muraszombat.

A felebaráti együttérzésnek, a társadalmi összefogásnak nagyszerű példáját láttam az elmúlt héten. Ne tessék megjedni, nem Alsólendván, hanem Muraszombatban. Alsólendván legteljebb csak pangó egyesületi életről, az egyének szétzúzásáról, veszekedésekről, kasztokról, meg más ehhez hasonló lendvai specialitásról lehet írni, de olyan társadalmi életéről, amelyet Muraszombatban tapasztaltam, maegyhete nem.

Muraszombat legújabb egyesületének, a Polgári Körnek voltam a vendége. Ott van ez a Dobrai-féle nagyvendéglő szép épületének a földszintjén. Valami felolvasási alkalom volt, ami ott Muraszombatban — mint hallom — nem éppen ritka dolog. Nálunk ha valakinek eszébe jutna felolvasást tartani, mérget vehetünk rá, hogy két ember sem hallgatná meg. Hátha ránk ragadna egy kis tudomány, egy kis ismeret! Mondom, a Polgári Körben felolvasáshoz készültek, de már jóval előbb egészen megtelt a tágas terem. Minden asztalnál diskuráló, kártyázó, olvasgató emberek, előttük bor, sör, a levegőben erős dohányfüst, meg a diskurálók zibongása. Egy közepesen ülő fiatalember a „Magyar Köztársaság” legújabb számát olvassa mohó érdeklődéssel.

— Ki az a jóképű fiatalember? — kérdeztem Erdőssy úrtól, szíves kalauzumtól.

— Kereskedő-segéd, — volt a válasz.

Távolabb egy iparos-kínézési egyén a „Nép-szavá”-t böngészi. Megkérdezem:

— Hát az kicsoda?

— Egy cipész.

Odább egy jobb hivatalnok az „Alsólendvai Híradó”-t forgatja, amodább egy gazdag kereskedő valami más lapot olvas. S milyen szépen megfért a jobb hivatalnok mellett az iparos, az ügyvéd mellett a kereskedő-segéd! Öröm volt nézni. Nekem azért telt benne nagy gyönyörűségem, mert erre mifelénk az ilyesmi ismeretlen dolog. Nálunk először is nincs egyesületi élet, az egyesületeknek csak a címük van meg, s má-

sodsor pedig ha valahol mégis összejön tíz-husz ember, pl. kávéházban, kórcsóban, — ott minden embernek külön asztal kell, mert mindenik ember nagyobb urnak tartja magát a másikánál. Pedig ehhez butaság kell, nem urasság.

Vasvármegyét kulturmegegyének nevezik. Az is. Ezt észrevesszük, mihelyt Belatinc után elhagyjuk azt a fehér megye-oszlopot az út bal-oldalán, amelyen a tábla már régóta csak „távol-létével tündökölt” azon egyszerű okból, mert ellopták. De ha itt nem vennék észre, észrevesszük Muraszombatban, ha másutt nem, hát a Polgári Körben. Muraszombat földrajzilag csak huszonnyolc kilométernyire van Alsólendvától és mégis olyan nagyon-nagyon messze vagyunk tőle!

Ami még megragadta a figyelmemet Muraszombatban, ez az a tizenegy darab munkásház volt, amely katonás glédában ott sorakozik a belatinc — muraszombati országot jobboldalán. Alig hagyjuk el Battyánfalvát, már messziről feltűnnek ezek a csinos, egyforma kis házak, a melyből Muraszombatnak 14 jutott s nekünk egy sem. Pedig annak idején Zalát is megkínálták munkásházakkal s nekünk csak a kezünket kellett volna kinyújtani, de nem nyújtottuk ki. Minek? Ki törődik itt a munkásokkal?

Muraszombat tizenegy munkásházat kapott, de kapott volna többet is, ha akar. S Vasmegegyében nemesak Muraszombat kapott, hanem még vagy 10 helység, Muraszombatnál nagyobb, meg kisebb helységek is. A kormány százezreket költött ilyen munkásházakra. Lakói mind szegény, földhözragadt emberek, akik a kis házzal együtt egy kis kertet, meg egy kis földcséket is kaptak. A bérrel lesz törlesztve a ház és a föld ára, s bizonyos évek múlva a bérlő tulajdonába mennek át.

Alsólendván, Zalában talán nincs szükség munkásházakra? Dehogy nincs. Alsólendván egy egész nagy csomó munkáscsalád lakik nedves, egészségtelen kuckókban, retentő környezetben. Itt teremnek a ragályos nyavalyák, itt a tüdővész. Ezekre a családokra valóságos istenáldása volna, ha tisztességes lakóhelyet biztosítának a számukra. De kinek jutnak itt az eszébe?

Muraszombatban a Vendékei Magyar Közművelődési Egyesület csodákat produkál a magyarosítás terén. Újságot tart fenn, könyvtárakat létesített, felolvasásokat tart, ismeretterjesztő könyvecskéket oszt ki. A Gazdakör ugyanezt teszi. S mi? Mi csak politikáitól tudunk és politikát csinálunk mindenből. Egész életenergiánk kimerül az elvek harcában és míg vaskos jelszavakkal dobálóznak, szép piano megfélekedünk a legelemibb polgári kötelességekről.

Ódaát, a szomszédban is politikálnak, de

natra. A „szellemek” össze kellett szedni minden erejét, hogy legyűrhetze támadóját, kinek hihetetlen erőt adott rettenetes dühe.

E pillanatban lövés dördült s utána iszonyuan felbőlvén zuhant a bolthajtás párkányán át a legény.

— Nem fog többé háborgatni az átkozott! — hangzott fel egyidejűleg az őrnagy szava, ki ott állott füstlőgő revolverral kábult öccse előtt. A revolverben persze csak vaktöltés volt. Hubert egész testében szinte diderege hörögte:

— Jól meglőtted... egészen meglőtted?...

Az őrnagy áthajolt a falon, mintha maga is meg akarna győződni, hogy jól talált-e?

— Nem kelti fel a kutyát még az itélet trombitája sem!

És Hubert ur nem ellenkezett többé, mikor a lövés által felriasztott parasztok felrakták a szekérre, mely meg sem állt a szomszéd városig, ahol az őrnagy lakott.

Pedig a lovakat ugyanaz a kőműveslegény hajította, kit még az előbb oly vadállatias dühvel fojtogatott...

A katonás egyszerűséggel butorozott szoba közepén a szétterített nagy szőnyegen egy kicsi gyermek állítja sorba gyalogos és lovas katonáit. Egy topörödött, de nyugodt arcú, ősz ember ül mellette; ő meg a várakat építi. És olyan jóízűen kacagnak mindketten, az ősz is, meg a gyermek is, mikor a fakatonak nekiszaladnak a varnák és összedöntik azt.

Ha valaki rájuk nézne, nehezen hinné el, hogy apa és fiu a játszótársak...

dolgoznak is. Dolgoznak s ennek a munkának meg is van a látszata minden téren. A művelt-seg és a közvagyonyosodás terén. És ennek az áldáshoz, jótekon munkának az eredménye az a tizenegy bogárhátú kis házik ott az országot jobboldalán, amelyeket annyira, de annyira ügy-
lek Muraszombattól.

Uraim, lendvai uraim, gyerünk át Muraszombatba tanulni!

(o.)

Cselédet fogadok.

— Krokki, amely Alsólendván is megtörténhetik. —

Marinak, a régi cselédünknek véletlenül ráléptem a tyukszemére. Bocsanatot kértem és megcsókoltam a kezét. Ő azonban megöklözött és faképnél hagyott. Én ily módon kénytelen voltam a távozást tudomásul venni.

Uj cseléd után néztem.

Egy nap gyanútlanul ültem az asztalnál és a fogamat piszkáltam, mikor egyszerre berugtak az ajtót. Ez a merész belépő határozottan meglepett. Felugrottam, megsebztem a foghúsomat, kidöntöttem másfél pohár vizet és belelöttem jobb kezem fejét az asztal bal sarkába.

Egy elegáns, de erőteljes hölgy állott előttem és kedves humorral mosolygott.

— Maga a gazda? — kérdezte.

Az eredeti eleganciájú hölgy nem volt csunya. Meghajtottam magam és gyengéd kézzel bemutakoztam. Önagsága kedvesen röhögött.

— Takács Irén a nevem, szobalány vagyok.

Azt hittem, megromlott a hallóképességem.

— Kit tetszik keresni kérem? — kérdeztem zavartan.

— Magát la! mert én vagyok az új szobalány.

— És kedvesen gyomron bökött az ujjával. Elismertem, nagyon szeretetreméltó modora van Irénnek.

— Hát a nagysága hol van? — érdeklődött aztán figyelmesen családi viszonyaim iránt.

— Nincs itthon!

Akkor szüret! — csettintett, meg kacintott egyszerre. Valóban: kedves egy darab nő.

— Irén, idé, van szolgálati könyve? — kérdeztem bátorlatalanul. Nevetett.

— Apuskám, — mondta, — te határozottan buta vagy! Fogadj fel, nem bánod meg. Minek a könyv, ha itt vagyok én?

Tyűh, de barátságos egy hölgy! És már majdnem kapituláltam, mikor eszembe jutott Mari s az ő távozási rendszerével kapcsolatos fájdalom.

— Mégis, kérem, tudnom kell a feltételeket, — mondtam eltökélten.

— Szóra sem érdemes: havi ötven korona.

Az ötször tíz, esetleg tizszer öt korona. Megéri!

— Megadom, de egyéb semmi, ugye?

Könnyedém nevetett.

— Még egy kis csekélység, igazán semmi.

Heti három napi kimenő. Tetszés szerinti napok.

A többi négy napon is esti hatkor fejrnt, mert a szegény cseléd sem kutyá, ugye? Az természetes, hogy külön cselédszoba, mert az csak ér-

tehető, hogy egy magamfajta leánynak vannak diszkrét ügyei... Na igen, minekünk is megvan a magunk társas élete és minden két hétben a dolog természete úgy hozza magával, hogy össze-

jövetelt rendezünk. Nem sokan, körülbelül huszan hölgyek és urak. Evégből számot tartok a szalonra, mert illendően kell fogadni a vendégeket. A költségeket száz koronáig természetesen a gazda fizeti. Ha a társalgás esetleg kimerül, táncra is kerülhet a sor és ez okból kérem kell a zongora átengedését is. Egyéb nincs semmi; na még az, hogy ha ilyen zsúr után katzenjammerom maradna vissza, másnap délig nyugodtan alhassak. Ekkor is csak az ebédhez szabad felköltöni. Node ez mind semmi, oly jelentéktelen, hogy szóra sem érdemes!

Én elájultam és csendesen meghaltam. Ekese-redésemben, hogy nem szobalánynak születtem.

Z. K.

be van a kastélyba falazva, bizonyosan az a szerencsétlen ember igyekszik kiszabadulni onnan.

Annóra volt már, hogy ezt is elhítte.

Lebontatta a hálósobájá falait, csak hogy akkor meg másutt kezdett dolgozni az a gonosz szellem. Mindig ott, ahol ő aludni akart. Így azután mindig más és más szobára került a sor. Mikor már nem volt mit rombolni, felásatta a fundamentumot, mert most meg onnan hallotta a vakolást.

Az őrnagy régen tisztában volt már ezekkel a kísértetekkel. Nem akarta, hogy az öccse faluboldondja legyen. Kiszemelt hát a házbontó kőművesek közül egy hosszú szál, bátor tekintetű legényt, kit azután jó pénzért rábírt, hogy maradjon ott az éjjelre szerszámaival együtt, majd ő felkeresi rejtékhelyén és elmondja többi teendőit.

Hubert egy kis bolthajtás zugában szokott most hálni, mely éppen hogy az eső ellen őrizte és éppen hogy eltakarta az őrnagyot a kőműveslegénnyel, kik moccanás nélkül figyeltek a szerencsétlen ember nehéz lélekését. Várták, mikor riad fel álomból. Rémes látvány lehetett annak, a ki véletlenül haladt arra az országúton.

A régen várt pillanat végre megérkezett. A legény hatalmas oldalbalokés figyelmeztette munkája megkezdésére. El is kezdődött rögtön a malterkeverés, a csapkodás, a simítás. Az őrnagy pedig, a zajt felhazsnálva, mint a macska iramodott át arra az oldalra, hol az öccse fektült. Az összezúgorodott ember egy szempillantás alatt talpon volt. Szinte megnyult az alakja, mikor vérben forgó szemekkel, tájékozó szájjal és velőtrázó ordítással vetette rá magát a kísértetnek hitt legényre. Iszonyu küzdelem fejlődött ki egy pilla-

Városi közgyűlés.

Villany, vagy petróleumgáz?

— Saját tudósítónktól. —

Alsórendva város képviselőtestülete — mint legutóbbi számunk „Legujabb” rovatában röviden megírtuk — szombat délutáni közgyűlésén foglalkozott az utcai közvilágítás kérdésével. A testület zöme — megállapíthatjuk — ma már az eddigi állapotok megváltoztatása mellett van, s ha a szombati közgyűlés érdemleges határozatot nem is hozott a világítás kérdésében, ez a városatyák részéről korántsem az ügy iránti el-lenszenyből történt, vagy azért, mintha a mai állapotokkal egyáltalán meg volnának elégedve.

A közgyűlés a sablonos bevezetések után, mint pl. elnöki megnyitó, határozatképesség megállapítása, jegyzőkönyv-hitelesítők kijelölése stb., rátért a közvilágítás kérdésének megbeszélésére. Előadó F. Nándor orsz. képviselő hosszas beszédben ismertette a város mostani világításának primitív és tarthatatlan voltát. Meggyőző beszédje végén azt ajánlotta, hogy a világítás kérdését oldja meg a képviselőtestület olyképpen, hogy „Unio” petróleumgáz-lámpákkal (amilyenl a múlt héten próbavilágítást is végeztek) világítsa meg a város utcáit, annál is inkább, mert a villanyvilágítás megvalósításáról — tekintettel a város anyagi helyzetére — a közel jövőben szó sem lehet.

Isoó Ferenc ügyvéd e tárggyal kapcsolatosan a közgyűlésnek figyelmébe ajánlotta azt a körülményt, hogy elterjedt hírek szerint egy konzorcium Alsórendva közelében egy villanyörre berendezett cukorgyárat szándékozik létesíteni, talán ezzel a gyárral kapcsolatosan lehetne valahogyan megoldani a villanyvilágítás ügyét.

Erre a közgyűlés kimondta, hogy az „Unio” petróleumgáz-lámpák ügyében érdemleges határozatot nem hoz, hanem megbizta az előjáróságot, hogy a konzorcium két tagjánál, Franz Lajos és fia nagykanizsai és Hertelendy Ferenc petesházi lakóknál érdeklődjön, hogy lehet-e kilátás arra, hogy a környéken létesül ez a cukorgyár s ha igen, megvalósítható-e ezzel kapcsolatosan Alsórendva villanyvilágítása. — Másrészt a közgyűlés megbizta az előjáróságot azzal is, hogy az Unio-lámpáknak a gyakorlatban való használhatóságáról információkat szerezzen be.

Ezután Isoó Ferenc indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy fel fogja szolítani Hasenauer Agoston mérnököt, hogy a „kis sánc” betömési munkálatait haladéktalanul kezdesse meg.

Végül a városi közegészségügyi bizottság ügyrendjét állapította meg a közgyűlés s vette fel a községi szervezési szabályrendeletbe.

HIREK.

— **A hercegszék lemondása.** Megírtuk, hogy Vaszary Kolos bíboros-hercegszék, esztergomi érsek, Kesztely nagynevű szülőjére, beadta lemondását. A hivatalos lap tegnapi száma közli azt a királyi kizárólag, melyben a király tudomásul veszi a lemondást. Ugyanez a szám közli a királynak ama kizárólag is, melyben dr. Cserech János kalocsai érseket esztergomi érsekké és Magyarország hercegszékének nevezi ki. — A nyugalmat vonuló hercegszék 120,000 korona évrádradok kap.

— **Kinevezés.** Goszleth Lajos műszaki tanácsost, a zalaegerszegi államépítészeti hivatal főnökét, a kereskedelmi minisztérium műszaki osztályába Budapestre nevezték ki.

— **Dr. Ruzsicska Kálmán temetése.** — Vasárnap délután rengeteg gyászoló közönség kísérete utolsó útjára dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, zalaegerszegi kir. tanfelügyelőt. Sűrű tömegekben érkezett a gyászoló közönség a Werbőczy-utcai gyászházba. Pontban fél 4 órakor megérkezett dr. Sipkei Balás Béla főispán, Árvay Lajos alispán a megyei tisztviselőkkel, Korbai Károly dr. polgármester a városi képviselőkkel és tisztviselőkkel, a törvényszék elnöke és bírái, a pénzügyigazgatóság, a katonai tisztikar, az ipar- és kereskedelmi, a kath. legényegylet, az Irodalmi és Művészeti Kör, melynek a megboldogult elnöke volt, a Dunántúli Közművelődési Egyesület zalaegerszegi körének képviselői, a karácsony-egyesület, az izr. nőegylet, a tűzoltó-testület stb. A tanítóság hatalmas kört alkotott a koporsó körül. Ott volt Nagykanizsáról Szalay Sándor és Porédu Antal igazgatókkal az állami tanítóság, Kertész József igazgató az izr. iskolától, Bun Samu igazgató a kereskedelmi iskolától és az áll. polgári iskola tanítólétele Szauermann Mihály helyettes igazgatóval. A csáktornyai áll. tanítóképző tanárai Zrínyi Károly igazg. vezetésével, a csáktornyai polg. isk. tanárai Patay Kálmán igazgatóval, a sümegi iskolát Bánffy Alajos igazgatóval, a szentgrotiák Szűcs igazgatóval, a kesztelyiek Murai Lajos igazgatóval, a csáktornyai népiskola Brauner Lajos igazgatóval, a kőtori tanítólétele Patay Victor vezetésével. Az alsórendva áll. polg. fiúiskola tanárai Karát Kiss Dénes igazgató képviselte. Képviselve volt még Nagyfalva, Molnár, Stridóvár, Hodosány, Zalaszentmihály, Alsódombor, Muraszerdahely, Ráckanizsa, Drávavárhely, Zrínyifalva stb. községek tanítója. A temetési szertartást Legáth Kálmán apátplebános végezte és mikor a koporsó az elhangzott gyászadalok után beszenteltetett, hat tanító a vállára emelte a koporsót és úgy vitte a hatlovas halottas kocsihoz. Külön kocsi vitte azt a 63 szebbnél-szebb koszorút, melyeket a család, a tanítóság, az egyesületek és a jobbaratok és tisztelők küldtek. A gyászkocsi után az özvegy és hadnagy fia, meg a rokonság, továbbá a tanítói tábor haladtak. Utánuk hatalmas kocsi, jobbra-balra a gyászközönség rengeteg tömege haladt. A temetőben dr. Szalay Pál segédtanfelügyelő tartott megható gyászbeszédet.

— **Vármegyei közgyűlés.** Zalavármegye törvényhatósági bizottsága dec. 9-én Zalaegerszegen, a vármegyház gyűléstermében közgyűlést tart.

— **Az alsórendva-nagykanizsai vasutért.** Regisztráltak már azt a hírt, hogy Stein Miklós mérnök, az alsórendva-nagykanizsai vasutvonal előengedélyese a közelmúltban azzal a kéréssel fordult az érdekelt városokhoz és községekhez, így Alsórendvához is, hogy a már korábban megszavazott törzsrészevény-hozzájárulási összegeket 30—40 százalékkal emeljék fel. Alsórendva város képviselő-testülete legközelebbi a közgyűlésén foglalkozik érdemlegesen Stein mérnök kérvényével s több, mint bizonyos, hogy a már megszavazott 20 000 koronás hozzájárulást fel-emelik 30—35 ezer koronára. Nagykanizsa város pénzügyi bizottsága és Letenye képviselőtestülete már foglalkoztak Stein mérnök kérvényével s Nagykanizsa 60,000 koronáról 130,000-re, Letenye pedig 60,000-ról 100,000 koronára emelte fel a hozzájárulását.

— **A muraszombati polgári iskola.** A muraszombati polgári iskola létesítése érdekében a város közönsége már beadta kérvényét a minisztériumhoz. Illetékes helyről azt a hírt vettük, hogy a minisztérium hajlandó a polgári iskolát már a jövő 1913/14. tanévben felállítani s azt államilag segélyezni.

— **Véglegesítés.** Csizsek Gusztáv zágrábi m. kir. államasuti rendes tanító, Csizsek Károly lendvahosszafalu igazgató-tanító fiát, eme állásában véglegesítette.

— **A városi közegészségügyi bizottság** ügyrendjét Alsórendva nagyközség képviselőtestülete a múlt szombati közgyűlésen a következőképp vette fel a város szervezési szabályrendeletébe:

1. A község egészségügyi bizottsága mindazon közegészségügyi, illetve egészségrendőri ügyekben — melyekben az 1908. évi XXXVIII. tc. 1. és 2. §-ai értelmében a község van hivatalos intézkedni — véleményező és indítványozó testület. Véleménye a községi orvosi, valamint a községi bábai állás betöltésénél mindenkor meghallgandó. Rendesen csak a községi előjárósággal érintkezik, ha azonban a község nem intézkedik az általa óhajtott módon, a közvetlen felettes közegészségügyi hatóságot közvetlenül is értesítheti.

2. Az egészségügyi bizottság elnökét a saját kebeléből választja; nem választható elnöké a községi orvos és gyógyszerész.

3. Az egészségügyi bizottság előadója a községi orvos.

4. Az egészségügyi bizottság veszélyes járvány idejében a főszolgabíró elnöklété alatt helyi járványbizottsággá alakul, a szükséges övrendszabályok végrehajtásánál közreműködik és saját hatáskörében intézkedik.

— **Cukorgyár a környéken.** Közgazdasági szempontból rendkívül fontos körülményről értesültünk. Arról van szó, hogy egy pénzcsoport Alsórendva közelében villamerő berendezett cukorgyárat szándékozik létesíteni. A tárgyalások már olyan előrehaladott stádiumban vannak, hogy már csak annak a 8—10,000 kat. hold területnek a megszerzésén fordul meg a dolog, mely a feldolgozandó kukorica termeléséhez szükséges. A konzorcium a nagyszabású gyárat Lendvaujfalu határában tervezi, de ha ott nem sikerül a szükséges földterület megszerzése, úgy valószínűleg Muraszerdahelyen, sőt lehet, hogy Csáktornyai létesíti a cukorgyárat.

— **A megyei hírlapírás köréből.** A „Zala” politikai napilap felelős-szerkesztését Gürtler István ügyes stóliu hírlapíró, a Zala eddigi segéd-szerkesztője vette át.

— **Az új adó.** Újévkor egy új adónem lép életbe a jövedelmi adó. Jövedelmi adót mindenki tartozik fizetni, kinek évi jövedelme a 800 koronát meghaladja. Az egyes adótetelek a következők letek megállapítva:

800 kor. felül	900 kor.	jövedelemig	5 kor.
900	1000	6	6
1000	1100	7	7
1100	1200	8	8
1200	1300	9	9
1300	1400	10	10
1400	1500	11	11
1500	1600	12	12
1600	1700	13	13
1700	1800	14	14
1800	1900	15	15
1900	2000	16	16
2000	2200	17	17
2200	2400	18	18
2400	2600	19	19
2600	2800	20	20
2800	3000	21	21
3000	3200	22	22
3200	3400	23	23
3400	3600	24	24
3600	3800	25	25
3800	4000	26	26
4000	4400	27	27

— **Ölcső Jókai.** A novemberi sorozat most jelent meg és a következő mesterműveket hozza: 91. „A háromszínű kandur,” kecskeméti történet a közelmúltból. „A nyulak regénye,” Németországba a Rajna mellé transponált mese a XVIII. századból. 92. „A számrénd története.” Anekdotikus apróságok a régi magyar bohéméletből. „Eleven regény.” Egy angol lord családjának tragikus története. 93—98. „Egy hirhedett kalandor.” Egy XVII. századbeli kalandor sokszerű csinjei, mesés kalandjai Lengyel- és Németországban, Hollandiában és Keletindiaon. — 99. „Babszemek.” Anekdotikus tárcák gyűjteménye. „Majmuna, az álomtündér.” A kőltő két fantasztikus álma. 100. „A Balaton völgyeinek” és három más novella, Jókai elbeszélőművészetének gyönyege. — Egy-egy szám 40 fillérért minden könyvesboltban kapható, vagy megrendelhető.

Minden háziasszony

érdekében! Csak oly ládikák és csomagok, melyek a kávédaráló védjeggyel vannak ellátva, tartalmaznak a tulszárnyalhatatlan és régóta bevált „Valódi” „Frank”-ot, a honi gyárból Kassáról. Azért nagyon ajánlatos: gondos figyelem a bevásárlásnál!

— **Katonák a csendőrségen.** Tegnapelőtt este nyolc szuronyos baka érkezett városunkba. A katonák közül kettő a helybeli csendőrségen maradt szolgálattal végett, míg a többiek a járás többi csendőrséi mellé lettek beosztva. Ennek a rendkívüli intézkedésnek valószínűleg az a magyarázata, hogy az utóbbi időben a sok utlevél nélküli kivándorlás roppant igénybe veszi a csendőrsők éberségét, a miért a csendőrsőknek katonákkal való kibővítéséről kellett gondoskodni.

— **Férj, feleség és udvarló.** A közeli Kerkasztentől községnek véres szenzációja van. Németh János szentmiklósi korcsmáros felesége körül már régóta legheskedett egy Takács János nevű szentmiklósi legény. Az egész falu beszélte, hogy az asszonynak viszonya van a legénnyel s ezt bizalmasan besugátja a férjnek is. Némethék azóta folyton civakodtak. Szerdán este, olyan időtájt, amikor Némethné a korcsmából a nem messze levő lakásukra szokott menni a férje vacsoráért, Németh a korcsma ajtójában állva meglátta, hogy Takács a korcsma közelében álldogál. Bekiáltott a korcsma foglalkoskodó feleségének:

— Siess, mert már vár a szeretőd!

Ezt a figyelmeztetést meghallotta a legény s éktelen dübbe gurulva ököllé tamadt Némethre. Majd földre teperte a korcsmáros, két fogát kiütötte s kést rántva elő, Némethet arcan, nyakán és hátán borzasztóan összeszurkálta. Németh a szenvedett sérülésektől eszméletét veszítette s most élet és halál között fekszik lakásán. — A késelő legényt a csendőrség letartóztatta.

— **A muraszombati nőgyógyász közgyűlése.** A muraszombati ker. jétekony nőgyógyász vasárnap délután tartotta évi rendes közgyűlését a várkastély egyik termében. A tárgysorozat a következő volt: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztáros jelentése. 4. Számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Jövő évi költségvetés megállapítása. 6. Indítványok.

— **Szemvizsgálat.** Ma délután 2 órakor a városházán szemvizsgálat lesz; aki ma egy hete nem jelentkezett, annak ma kell jelentkeznie.

A pusztapaati erdőgazdaság

két éves vágásu száraz tűzifa

eladásával LÖBL EMILKA kisasszonyt Alsó-
lendva, Óriás-féle ház, bízta meg, ahol a fa
árának lefizetése ellenében minden nap váltható
utalvány. — A fa erdei ölenként adatik el a
következő árak mellett:

Az erdőn átvéve egy öl:	A-lendvára házhöz szállítva, egy öl:
I-ső oszt. hasáb	I-ső oszt. hasáb
20 korona.	36 korona.
II. oszt. hasáb	II. oszt. hasáb
16 korona.	32 korona.
Dorongfa	Dorongfa
12 korona.	28 korona.

Utalvány a pusztapaati erdőn az uradalmi gazdánál is bármikor váltható. 10-6

— **Pályázat segédjegyzői állásokra.** — Székely Emil alsólendvai járási főszolgabíró az újonnan rendszerezett szentgyörgyvölgyi, zorkóházi, murabarátii és bagonyai segédjegyzői állásokra újból pályázatot hirdet. Az első ízben hirdett pályázat tudniillik mind a négy helyen meddő maradt, amennyiben nem volt egy pályázó sem. Pályázati határidő december 21-ike.

— **Megszökött tolvaj fii.** Horváth Mihály murarévi (hotizai) lakós hétfőn reggel bejött Alsólendvára a bucsura. Még otthon a mellénye zsebébe tett 960 koronát, hogy azon egyetmást vásároljon. A fia, a 17 esztendő Miska látta, amint az apja zsebreteje a zöldhasú bankókat s addig-addig settenkedett körülötte, míg nem a bankók az ő zsebébe vándoroltak. Horváth nem-sokára észrevette a lopást, de a fiának addigra már híre-hamva sem volt a faluban. Megszökött egy Hozián István nevű 19 éves legénnyel, aki valószínűleg a büntérsóra volt. A sulyosan károsult gazda itt Alsólendván elpanaszolta nagy baját a csendőrségen, mely most erélyesen nyomoz az enyveskező fii és hasonzorú barátja után. De eddig eredménytelenül.

— **Tartalékosok behívása.** Az elmúlt héten vidékünkéről mintegy 30 legényt hívtak be. A behívott legényeknek 48, sőt 24 órára belüli jelentkezniök kellett ezredüknél. — Itt említjük meg, hogy a kormány eltiltotta a lapokat a mozgósítási hírek közlésétől.

— **Angyalcsináló parasztasszony.** A járásunkban levő Szentgyörgyvölgy község környékén már régóta divik az egyke-rendszer. Anynyira divik, hogy az asszonyok ugyszólván megvetik azt a nőt, akinek egynél, de legfeljebb kettőnél több gyermeke van s ezért a legtöbb magzat-elhajtási eseteket ez a vidék szolgáltatója a büntető hatóságoknak. — Ime a legújabb eset: Dóra Gáborné szül. Vass Rozália szécseniszlói asszony, terhességének hatodik hónapjában, szombaton délelőtt tiltott műtétet végezt magán, minek következtében holt gyermeket szült. Az asszony a műtét után súlyos beteg lett, olyanira, hogy orvost kellett hozzá hívni, akinek csak nagy fáradságába került őt az életnek megmenteni. Az orvos kötelességszerűen jelentette az esetet az alsólendvai kir. járásbírósnak, a mely elrendelte a bűnös anya kihallgatását. Dóra Gáborné a kihallgatáskor azt vallotta, hogy a műtétet a korbába hajította végre, de később kiderült, hogy a szülész nő teljesen ártatlan. Kiderült az is, hogy Dóráné most harmadizben szült hathónapos holt gyermeket tiltott műtét után. — A kis gyermeket Dr. Szász Gerő zalaegerszegi kir. ügyész és Csizsár Sándor alsólendvai vizsgálóbíró jelenlétében hétfőn boncolták fel dr. Brünner József és dr. Preisz Mór alsólendvai orvosok. — Az angyalcsináló parasztasszony ellen a büntügyi eljárás megindult.

A „Négy ördög“ másodsor.

A vége felé közeledő moziszezonnak kétfelétlenül az volt a legszebb és legérdekesebb előadása, amikor a „Négy ördög“, ez a gyönyörű, 3 felvonásos dráma került bemutatásra. A „Négy ördög“ a fővárosban is osztatlan tetszést aratott, mert tárgya és a kép művészi kivitele egyike a legjobbaknak. Molecz Lajos, a Fortuna-mozi tulajdonosa közkívánatra újból meghozta ezt a gyönyörű képet s holnap, hétfőn este újból gyönyörködhetünk benne a Koronaszálló nagytermében. Aki igazán szépet akar látni, az nézze meg a „Négy ördög“-öt.

Halál az utcán. Zalaegerszegről írják:

Egy szomszéd községbeli jómódú, egészséges molnár összezorrent a feleségével, el akart válni s bejött vasárnap a városba, hogy ügyvédet keressen. Amint dr. Czindler István ügyvédnek a kapujához ért, összeesett és meghalt. Örökre elvált minden bajtól.

A háborúnál is nagyobb érdeklődést kelt a „Kultura“

22-iki száma, mely ismét bő tartalommal, megszokott szép kiállításban jelent meg. A tartalomtól különösen kiemelendő: Sikabonyi Antal Rákosi Jenő jubileuma alkalmából írt esszéje, Henri Lavedan jelenete a „Pezsgő pohár“. Dr. Barna János cikke Makai Emilről, számos vers és a megszokott magas nivóju kritikák. A folytatásos cikkek közül megemlítjük a „Kereszténység Japánban“ Dr. Agner Lajostól és a „Félbeszakadt nótá“ című regényt Orzeszko Ersebetől, melyet lengyel eredetből fordított Bányai Károly. A két utóbbi folytatásos munka a karácsonyi számban fog befejeződni, mely december 15-én a szokott 10-iki és 25-iki szám összefoglalása képen jelenik meg.

Általános érdeklődést fog kelteni a színes műveléklet is, mely a Sopron megyében levő híres Fraknó vár természetstíniú fényképfelvételeivel ismét bebizonyítja a kiadó cég versenyképességét.

A „Kultura“ kiadásában megjelenik még karácsony előtt Hangay Sándor 3 új könyve mint sorozatos kiadásának első kötetei. „Aladin lámpása“, „Bábszínház“ és „Művészetek az én tükrében“ cím alatt jelennek meg a karácsonyi könyvpiacon e könyvek, melyek méltó testverei lesznek a legszebb magyar folyóiratnak, a Kulturának, de egyszerűségi becsületére szolgálják a magyar nyomdai-
iparnak is, mert hisz kiállításukról a Röttig-nyomda gondoskodik.

Verses, novellás és filozófia-esztétikai kötetek lesznek ezek, bemutatva Hangay Sándor művészeté legedusabb és legtermékenyebb virágzásában.

A három kötet ára együtt 6 korona lesz, de akik a Kulturára január 1-től negyedévi 5 koronával előfizetnek, azok nemcsak az immár országghírű Kultura gyönyörű Almanachját kapják ingyen, hanem Hangay három új könyvét is fele áron, azaz 3 koronáért rendelhetik meg Röttig Gusztáv és Fia cégnél Sopronban.

— **Bucsuszó.** Mindazon jóbarátaink és ismerőseinknek, kiktől személyesen nem vehettünk bucsut, ez uton mondunk „Isten hozzád“-ot.

Dr. Kürthi Dezso és neje.

A Balkán háboru térképe

darabonkint 1 korona 50 filléért kapható BALKÁNYI ERNŐ könyvkereskedésében Alsólendván és Muraszombatban.

— **Telefon-előfizetők figyelmébe.** A helybeli postahivatal tegnap értesítette a telefon-előfizetőket, hogy tegnapról fogva Zalaszentgróttal is díjtalanul beszélhetnek.

— **A postások revolvére.** Ismételen előfordult, hogy a közigazgatási hatóságok, a törvényhatóságoknak a fegyverviselőre vonatkozó szabályrendeletére támaszkodva, a m. kir. posta alkalmazottaitól is, főként a postamesterektől azt kívánják, hogy szolgálattevő közegeik részére fegyverviselési engedélyt szerezzenek. A pécsi posta és távirdu igazgatóság most értesítette a postahivatalokat a belügyminiszter határozatáról, amely kimondja, hogy a forgópisztoly a posta-szolgálat körében éppen olyan felszerelési tárgy, mint aminő a rendőr szolgálati pisztolya, vagy a csendőr fegyvere. Ott tehát, ahol a közbiztonsági viszonyok követelik, a postai alkalmazottak revolverral való ellátását nem lehet fegyverviselési engedéllyel kötni.

— **Betegség elől a halálba.** A járásunkban levő Aisbészterce község határában nov. hó 27-én egy női holttestet vetett partra a Mura. A hatóság megállapította, hogy a hulla Hujber Mihályné szül. Stausz Anna 43 éves aisbészterceci asszonnyal azonos. Hujberné már napokkal előbb eltűnt hazulról s tíz apró gyermekétől azzal bucsuzott el, hogy őz többé ne várják haza. A boldogtalan asszony az utóbbi időben sokat betegeskedett, amihez még az is járult, hogy férjének, aki asztalos-mester, nem volt munkája s emiatt nyomorogtak. Minden valószínűség szerint e kettős ok kergette halálba a szegény asszonyt.

— **Hirtelen halál.** Bogár Ferenc 55 éves petheszá lakós nov. hó 23-án délelőtt szobájában le és fel járkálva, hirtelen rosszul lett és összeesett. Ágyba fektették, de alig néhány perc múlva meghalt. Halálát szívbizulás okozta.

— **Karácsonyi és újévi ajándéknak ajánlom „Kebelhullámok“** című könyvem, mely különösen a felnőt, mindkét nembeli ifjúság számára hasznos olvasmányokat tartalmaz. Ára füzve 3 K. Dr. Tersánczky Gyula, Alsólendva.

— **Gyermek-színpad.** A legkedvesebb, felnőtlet is legjobban gyönyörködöttö gyermek-mulatságok köze tartozik a szindarab előadása. Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja, a Jó Pajtás arról is gondoskodik, hogy a gyermekeket mind újabb és újabb előadásra alkalmas darabbal lássa el, gyakran ad ki kis vigjátékokat, legújabb, november 24-iki számában is Zsoldos Lászlónak egy bájos kis szindarabja jelent meg. Ebben a számba írtak meg: Feleki Sándor verset, Szemere György ebeszélést, Sebők Zsigmond Dörögöt Dömötör Királyhagón tuli utazásának folytatását, Elek nagyapó apró történetét, Gyula bácsi cikket a forgószélről, Zsiga bácsi mulatságos mokát. A kis diákok levelei rovat, Szemere György regényének folytatása, a rejtvenyek, szerkesztői izenetek egészítik ki e szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás“ kiadóhivatala Budapest, IV., Egyeteni-utca 4.

Közgazdaság.

Az ujbór első fejtése.

Az ujbór kezelésében a legelső művelét a sepről való lefejtés. Az ujbór minősége sokban függ attól, hogy ezt a műveletet megfelelő időben hajtjuk-e végre vagy sem. Mert ha mindjárt a legelső munkát nem helyesen végezzük el az ujbór kezelésében, ebből az ujbóra nézve igen könnyen oly bajok hármodhatnak, amiknek jövő-tétele később sok gondot fog okozni a gazdának. Sőt bizonyos, hogy az első lefejtés körül elkövetett hiba az ujbór további kezelése folyamán igen sokszor egyáltalában helyre sem hozható.

Sok pincegazda igen hibásan vélekedik afelől, hogy mi is tulajdonképen a seprő rendeltetése az ujbórban. Számítatlan pincegazda él abban a hitben, hogy az ujbór annál jobb lesz, minél tovább állott a seprőn. Akik ezen a véleményen vannak, szinte olyan szerepet tulajdonítanak a seprőnek az ujbór érlelésére nézve, mint ahogy az ecet annál jobb lesz, minél tovább áll az ecetágyon, vagy mint ahogy a gyümölcsplánka

annál jobbizú lesz, minél tovább áll a szesz a gyümölcsön. Azonban nagy tévedésben vannak, akik így gondolkoznak, mert a seprő nem egyéb, mint a tisztuló ujbór váladéka, salakja. Szinte azt mondhatjuk, hogy mikor az ujbór kiválasztja magából a seprőt, mintegy maga megmutatja, hogy azok az illető anyagok nem beleválók, hogy azokra az érés további folyamán szüksége nincs s azért a seprőben levő anyagoktól igyekszik megszabadulni, mint ránézve felesleges alkotórészekről. Mint ahogy az élő szervezetekre nézve egészségtelen, sőt valóságos mérgeztetés a saját váladék, mondhatjuk, hogy az ujbórnak is éppen ugy csak kárára lehet az, ha a seprőjén tovább áll.

A seprő tulajdonképpen igen különböző, szilárd, vagyis nem folyékony szerves anyagokból áll össze. Ezek az anyagok mind olyan természetűek, mint általában valamennyi szerves anyag s így állandó bomlásnak, rothadásnak vannak alávetve. Ez a rothadás a seprő anyagaiban bizonyos idő múlva feltétlenül bekövetkezik s ennek a rothadásnak folyamánként különböző kellemetlen ízű, szagú és természetű anyagok keletkeznek, melyek az ujborból eltávolítani nem tudnak. Már pedig a bor különösen érzékeny természetű mindenféle kellemetlen íz és szag iránt s így könnyen érthető, hogy a seprő rothadása folytán származó anyagok is csak kárára lehetnek az ujbórnak.

Ezeket tudva, leghelyesebben cselekszünk, ha az ujbort nem hagyjuk a seprőn tovább, mint mikor az megtisztult s látjuk, hogy az erjedés nagyjában és egészében már kifejlődött s a seprő szépen a fenékre ülepedett. Ez az állapot az egyes vidékek, borfajták és évjáratok szerint más-más időben következik be. A délebbi vidékeken vagy általában ahol az egész erjedési idő alatt megfelelő meleg helyen állott az ujbór, előbb bekövetkezik ez az állapot, mint ott, ahol az alacsony hőmérséklet következtében igen hosszadalmasan megy végbe a kierjedés. Könnyű boroknak — mint tudjuk — előbb hekövetkezik ez a tisztulás, mint a nehezebb, testes boroknak. Jó évjáratoknál a hosszú és száraz idő után jól és gyorsan tisztul az ujbór. Azért az első fejtésre legmegfelelőbb időt nem is lehet és nem is szabad naptári idő szerint meghatározni. A borával kellőképp törődő gazda szemének mindig megmutatja maga az ujbór, hogy mikor vezegük az első fejtést. Általában azonban az az állapot, mikor az ujbór első fejtésre megérett, december hó folyamán szokott bekövetkezni és pedig rendszeren december első felében. Az elmondottak után nem lehet kétség, hogy helyesebb lesz inkább előbb, mint később megadni az első fejtést. Egyes nehezebben tisztuló borok csak január folyamán érnek meg a lefejtésre. Azért tehát általában januárt tekintjük a lefejtés legkésőbbi időszakának, úgy, hogy január végével feltétlenül lefejtve kell állania valamennyi ujbórunknak, hacsak nem akarjuk, hogy borunk — mielőtt teljesen kitisztult volna — máris elromoljék.

Nem akarjuk elhallgatni azt sem, hogy némi bor seprőjében valóban vannak olyan anyagok is, amelyek — mint pl. a cukor és az illatanyagok — az erjedés további folyamata alatt javára szolgálhatnak a bornak s azért úgy tűnik fel, mintha célszerűbb lenne az ilyen seprőn tovább is hagyni a bort. Ezt azonban szemre vagy akár izlésre is igen bajos megítélni. Különbözőben is az a javulás, ami a borra nézve a seprő anyagaiból származhatik, igazán olyan csekély, hogy az szinte alig észrevehető és semmiesetre se olyan feltűnő különbség, hogy ezen az alapon boraink jobb értékesítésére számíthatnánk. S ezek mellett végül rizikóval is jár a bornak hosszabb ideig az üledéken való hagyása, mert sohasem tudhatjuk, hogy meddig mehetünk a seprőn hagyással anélkül, hogy boraink meg ne romoljanak. Azért leghelyesebb, ha ez esetben is inkább teljesen lemondunk arról az igyekezetünkről, hogy az ujbort a seprőn hagyásával némiképp javítsuk, mint hogy a bort a megromlás könnyen bekövetkező veszedelemének kitégyük.

Ne feledjük el, hogy a bornak érését a szelölözés nagyban előmozdítja. A lefejtés alkalmával pedig az aránylag sok levegővel érintkezik a bor. Ez a körülmény is azt javasolja, hogy az ujbórnak mielőbb adjuk meg az első fejtést, mert ez által elősegítjük az ujbór érését és siettetjük a végleges tisztulását.

Gyönyörű hangú, **kanári madarak** fiaival, fajtisza — minden uri háznak igazi diszei — jutányosan kaphatók **Balkányi Ernőnél** Alsólendván.

1140/1912. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Skáfár Mátyas végrehajtató javára az alsólendvai kir. járásbíróóság 1912. Sp. I. 693/3. sz. kielégítési végrehajtást és az alsólendvai kir. járásbíróóság 1912. V. 640/1. számú kiküldetést rendelő végzése alapján 100 kor. követelés és járulékaikielégítésére Adorjánfalva községben

1912. december hó 6-án d. e. 10 órakor

butorok, hordók, borok és egyéb ingóságok 2481 kor. 30 fill. becsértékben bírói árverés útján fognak eladatni a következő általános árverési feltételek mellett:

Ha a tárgy becsértéke meg nem ígértetnek, az a kikiáltási áron alul is a legtöbbet ígérő által megvettnek jelentetik ki még akkor is, ha más árverelő által ígértet nem tétetett. Minden tárgy vételára azonnal készpénzben fizetendő, melynek lefizetése után az elárverezett tárgy a vevő birtokába adatik. Ha a legtöbbet ígérő a vételért le nem fizetné, a tárgy azonnal ujjában árvereltetik s ez esetben a fizetést nem teljesítő árverelőnek a netáni többlethez igénye nincs, ellenben a netáni kisebb összeget pótolni köteles és az árverés további folyamán részt nem vehet.

Kelt Alsólendván, 1912. nov. 22.

Havei, kir. bir. vhaajtó.

1141/1912. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Raj József végrehajtató javára az alsólendvai kir. járásbíróóság 1912. Sp. I. 683/3. sz. kielég. végrehajtást és az alsólendvai kir. járásbíróóság 1912. V. 638/1. számú kiküldetést rendelő végzése alapján 546 kor. 60 fillér követelés és járulékaikielégítésére Adorjánfalva községben

f. évi december 6-án délelőtt 10 órakor

hordók, borok és egyéb ingóságok 2377 kor. 50 fillér becsértékben bírói árverés útján fognak eladatni a következő általános árverési feltételek mellett:

Ha a tárgy becsértéke meg nem ígértetnek az a kikiáltási áron alul is a legtöbbet ígérő által megvettnek jelentetik ki még akkor is, ha más árverelő által ígértet nem tétetett. Minden tárgy vételára azonnal készpénzben fizetendő, melynek lefizetése után az elárverezett tárgy a vevő birtokába adatik. — Ha a legtöbbet ígérő a vételért azonnal le nem fizetné, a tárgy azonnal ujjában árvereltetik s ez esetben a fizetést nem teljesítő árverelőnek a netáni többlethez igénye nincs, ellenben a netáni kisebb összeget pótolni köteles és az árverés további folyamán részt nem vehet.

Kelt Alsólendván, 1912. nov. 21.

Havei, kir. bir. végrehajtó.

A várva-várt tanácsadó,

a bölcs oktató,

az intím jóbarát,

a legtanulságosabb

olvasmány: a

KINCSES KALENDÁRIOM

rendkívül gazdag

tartalommal, 576 ol-

dallal, szép kiállításban

megjelent!!

Egy-egy kötet 2 koronaért kapható

Balkányi Ernő

könyvkereskedésében Alsólendván.

1135/1912. vh. szám.

Arverési hirdetmény.

Ifj. Eisler Mór végrehajtató javára a pápai kir. járásbíróóság 1912. Sp. II. 720/2. sz. kielég. végrehajtást és az alsólendvai kir. járásbíróóság 1912. V. 632/1. számú kiküldetést rendelő végzése alapján 612 kor. 53 fill. követelés és járulékaikielégítésére Zalapáka községben

1912. évi december 3-án d. u. 4 órakor

50 vég női szövet, 30 vég barchet, 50 vég kékfestő, 18 pokróc és egyéb ingóságok 3258 kor. becsértékben bírói árverés útján fognak eladatni a következő általános árverési feltételek mellett:

Ha a tárgy becsértéke meg nem ígértetnek, az a kikiáltási áron alul is a legtöbbet ígérő által megvettnek jelentetik ki még akkor is, ha más árverelő által ígértet nem tétetett. Minden tárgy vételára azonnal készpénzben fizetendő, melynek lefizetése után az elárverezett tárgy a vevő birtokába adatik. Ha a legtöbbet ígérő a vételért azonnal le nem fizetné, a tárgy azonnal ujjában árvereltetik s ez esetben a fizetést nem teljesítő árverelőnek a netáni többlethez igénye nincs, ellenben a netáni kisebb összeget pótolni köteles s az árverés további folyamán részt nem vehet.

Alsólendván, 1912. november 18.

Havei, kir. bir. vhaajtó.

**Alsólendván, a Városház-
utcában egy 2 szobából és
mellék-helyiségekből álló
földszinti lakás azonnal
KIADÓ.**

**Bővebbet Bader Hermán cipész-
nél Alsólendván.**

Pályázati hirdetmény.

Alsólendva hegyközség választmánya pályázatot hirdet **négy rendes hegyőri állásra**. Fizetése egyenkint 300—300 kor. Kötelessége a választmány által rábizott hegykerületben a hegybíró utasítása szerint az őrzést teljesíteni és ott tartózkodni. A választás egy évre szól, de az év végével meghosszabbítható. — Jelentkezni lehet **dr. Józsa Fábán** elnöknel.

Téli menetrend

megjelent s 50 fillérért kapható

Balkányi Ernőnél

Alsólendván.

Könyvnyomdamba

egy jó házból való fiu **tanonc**nak felvétetik. **BALKÁNYI ERNŐ, ALSÓLENDVA, Főut.**

Sárga orpington tyukjaim keltő tojásait ajánlom már a kora tavaszra.

A szép egyedek válogatott példányainak drbja 60 fillér. A nem válogatottak darabja 20 fillér. 50 százalék előlegezése mellett előjegyzéseket a mai naptól kezdve már elfogadok.

Dr. Tersánczky Gyula A.lendva.

Előfizetőink ingyenes
hirdetés-rovata.

Ipar és kereskedelem

Előfizetőink ingyenes
hirdetés-rovata.

HELYBELIEK:

ARNSTEIN BENŐ fűszer-, festék-, csemege-, liszt-, vetemény-magvak, ugyszintén norinbergi-, üveg- és porcellánkereskedése. Doszka-, épületfa-, szénraktár

ASCHERL JÓZSEF építész, építési vállalkozó. Elvállal építési tervek készítését, mindennemű építkezést, valamint szakvélemény adását.

BADER HERMAN cipész. Kész cipők raktára.

BECK MIKSA sütődéje a Főuton (saját ház).

BORS ISTVAN kötélgyártó.

BLAU SANDOR vasuti vendéglője az állomásnál.

BLAU és BARTOS rőfösáru- és készruha-üzlete.

ERMÉNYI JÁNOS bábsütő és mézeskalácsos.

EPPINGER SAMU téglaáruos és gőzmalom-tulajdonos Alsólendva.

FERENCZY JÓZSEF vendéglős.

FREYER LIPÓT norinbergi-, díszmű-, üveg-, porcellán-, vegyesáru- és csemegekereskedése.

Özv. FARAGÓ ISTVANNÉ borbély- és fodrász.

FUCHS FERENC fűszer- és vegyeskereskedése.

FEHÉR ANTAL köröm- és kocszi-kovács.

GOMBOSY és WENDL fűszer-, csemege-, rövid-, norinbergi-, üveg- és porcellán-áru kereskedése.

GREGORENCICS JÓZSEF szikvizgyára. Kivá-
natra szikvizet vidékre is szállít.

GÖNCZ GABOR pékmester ajánlja saját felügyelete
alatt készült házi rozskenyereit és süteményeit.

GERICS JÁNOS kosárfonó és faedénykereskedő.

Özv. GÁLLITS TAMASNÉ kéményseprő-mesternő
GRUBER FERENC lisztraktára Főut, Kocpszky-
féle házban. Mindenféle liszt a legolcsóbb árban.

HARTMANN EDE férfi-szabó (Alsó-utca.)

HEGEDICS ISTVAN eszmadia.

KANCZAL JÓZSEF vendéglője a Kanizsai-utcában

LEVASICS FERENC építőiparos.

MAYER ÖDÖN óras és ékszerész. Nagy raktár
china-ézüst árukban.

MAURER FERENC szobafestő és mázoló.

MARTON KÁLMÁN vaskereskedése. Legnagyobb
választék vas- és vasalásokban. Varrógép-, gaz-
ásági gép-, szén-, cement- és malomkő-raktár.

MURSICS LAJOS építőiparos.

NEUBAUER ANDRÁS „Korona” nagyvendéglője

NEMETH ERNŐ borbélyüzlete Főut, Beck-f. házban

NEMETH PÁL gép- és épületlakatos.

PANDUR LAJOS szoba- és címfestő, épület- és
butor-mázoló

PERKÓ VENDEL hentesáru-üzlete a Főuton.

POLLÁK LAZAR nagykereskedő. Dohány és
szivar nagy-árúda.

REICHENFELD LAJOS mészáros.

RAMFTL SÁNDOR uri-szabó és angol női felöltő-
készítő

SCHWARCZ KÁROLY borkereskedő és szikvizgyáros

SIPOS DANIEL uriszabó angol szövét-ujdonosságai
megérkeztek, melyekből fess, szép ruhák készülnek.

SCHRANTZ ELEK rőfös- és divatruháza. Állandó
nagy raktár a kitűnő Central-Bobbin varrógépekben

SIPOS LAJOS épület- és műbádogos.

SIMONKA JÁNOS szijgyártó.

SCHAFFHAUSER ENDRE mechanikus.

TIVADAR FERENC vas- és fűszerkereskedése.

Özv. TUSKE FERENCNÉ vendéglős.

TAKÁTS FERENCZ asztalos.

TOPLAK JÁNOS vegyeskereskedése, mész- és
cement-raktára és cement-áru készítése.

VARGA MÁTYÁS a szőlőhegyen oleosn elad fas
és zöld szőlőoltványokat a legjobb bor- és csemege-
fajokban. Különösen ajánlja a krezeza-oltványokat
WORTMAN BENŐ rőfös- és divatáru-kereskedése.

WALTERSDORFER ADOLF mészáros.

WOLFSOHN HENRIK központi kávé.

WEISZ ZSIGMOND elsőrendű férfi-szabó.

VIDÉKIEK:

ÁG ISTVAN vegyeskereskedése Lendvahosszafalu.

BERÉNYI ISTVÁN vasáruháza Lendvavásárhely.

CSEKE KÁROLY csesztreg-paraszai gőzmalma.

DOMA JÓZSEF vendéglős Lendvavásárhely

DOBRAI JÁNOS „Magyar korona” nagyvendéglője,
szállodája és kávéháza M u r a s z o m b a t.

DZSUBAN JÁNOS vendéglős Alsólakos.

FRANKÓ ANTAL vendéglője Bántornya.

FÜRST ALAJOS kereskedő Kerkaszentmiklóson.

FÜRST LIPÓT vendéglős Rédcics.

FÖLDES MÓR „Zrinyi”-kávéháza Csáktornyán.

GIDER GUSZTAV vendéglős Zsitkőe.

GÁL JÓZSEF molnár Petesháza.

GREGOR JÁNOS molnár Muraszterdahely.

GAÁL SÁNDOR, a rédcicsi hengergőzmalom új bér-
lője ajánlja ujonnan átalakított malmát minden-
nemű gabonák őrlésére.

HORVÁTH IVÁN vendéglős Bántornya.

HARTMANN FERENC kéményseprő-mester
Muraszombat.

HORVÁTH GÉZA vegyeskereskedő Cserföld.

IVANICS FERENC ácsmester Hosszafalu.

KOHN LIPÓT mész-, cement- és deszka-nagy-
kereskedése, Eternit-pala elárúsítása Muraszombat

KEMÉNY MÓR kávéháza Muraszombat.

KARDOS JÓZSEF vaskereskedése, nagy választék
vas- és vasalásokban, gazdasági gép-, kovácsszén-,
koks- és cement-raktár M u r a s z o m b a t.

KRALL MÁTYÁS mechanikus kerékpár- és varró-
gép javító műhelye Csáktornyán.

KEPE MIHALY Hosszafalu. Elvállal mindennemű
betonmunkát. Kész csövek és hidak kaphatók.

KANCZAL ISTVÁN vendéglős Rédcics

KONTLER KÁROLY vegyeskereskedése Lendva-
hosszafalu.

KOLLER JÁNOS vegyeskereskedő Gáborjánháza

KÓSA MÓRIC szakvizsgázott cipész Nemesnép.

LOVÉNYÁK VINCE borbély Lendvavásárhely

LEBOVITS KÁROLY vendéglős Damása.

LACHENBACHER JÓZSEF kereskedő Zalabaksa.

MILHOFER TESTVEREK vegyeskereskedése
Lendvavásárhely.

MAYER MIKSA FIA vegyeskereskedő Pórszombat

MAYER JAKAB kereskedő Muraszterdahely.

NEUBAUER PÉTER vendéglős Kebelesztrmárton

NEMETH ISTVÁN cserepes-m. és tetőfedő Resznek

NEMECZ JÁNOS Muraszombat. Nagy választék
kerékpár-, varrogép- és gazdasági gépekben.
Köszén- és fegyverraktár.

PAURICS MÁTÉ elsőrendű szobafestő- és
mázoló Muraszombat. Mintákkal szivesen szolgál.

POLLÁK SAMU vendéglős Murahely (Deklezsin.)

PRESZLER VICTOR Hungaria-kávéháza Komárom

ROSENBERGER DAVID kereskedő Zalabaksán.

REICH HENRIK fűszer-, vegyesáru-, festék- és
veteménymagvak kereskedése, bor-, sör- és
pálinka-mérése Nagypalánán.

REINER LÁSZLÓ vendéglős Felsőszemenye.

SPIEGEL ADOLF vendéglős Völgyifalu.

SBÜL KÁROLY vendéglős Radamos.

SCHWARCZ LIPÓT butorkereskedő Varasd.

SALAMON JÁNOS molnár Lovászi.

STERMANN JÓZSEF ácsmester Lendvahosszafalu.

SZABÓ FERENC cipész Lendvavásárhely.

TURNAUER BELLA kereskedő és vendéglős Murarév

TÓKA LAJOS műmalma s lisztraktára Csentevölgy

TOPLAK JÁNOS ác- és építő-mester Bakónak.

TIBOLD ANDRÁS vendéglős Belatinc.

URSZULESZKU PÉTER uri és női fodrászterme
Muraszombat.

VOGEL SAMU vendéglős Szentgyörgyvölgy.

VIGH KÁROLY és TÁRSA gőzmalma Göntérháza
Vesz mindenféle gabonát s elad legjobb lisztet.

VARGA JÓZSEF vendéglős Lendvavásárhely.

Hirdetmény.

A belatinci uradalom f. évi december hó 4-én árverés után bérbeadja
a belatinci uradalmi vásárjogot

6 évre, vagyis 1918. évig terjedő időre.

Az árverésen résztvenni szándékozik tartoznak a kikialtási ár 10 %-át
a belatinci uradalmi pénztári hivatalnál az árverés megkezdése előtt, délelőtt 9
órakor óvadékképpen letenni.

A szerződési pontok kívánatra az árverés megkezdése előtt felolvastatnak.
Az árverés beszüntetésekor az uradalom főntartja magának azt a jogot,
hogy a legtöbbet ígérők közül szabadon választ.

Belatinc, 1912. november hó 26.

Uradalmi pénztár.

Szenzációs találmány!

Az emberi kéz
mint sérvkötő!

Kérjen ingyen prospektust.

Zárt borítékban portómentesen küldi

POLLITZER SÉRV-
AMBULATORIUMA

speciális orvosi rendelő-intézet Bpest,
VII., Rákóczi-ut 10. szám (Félemelet.)